

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak terek in petek pop. do preklica, Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetturini šte. 9.

VOLILCI! JUGOSLOVENI!

Italija vas je vklenila v svoje meje, ona mora tudi izpolnjevati svoje dolžnosti do vas. Na binško nedeljo boste z glasovnico v roki odločili, kaj zahtevate od italijanske države.

Vaši poslanci, ki jih boste izvolili, morajo zahtevati najširjo AVTONOMIJO, ŠOLE in vse one PRAVICE in SVOBOŠČINE, ki bodo zagotovile naš obstoj v narodnem in gospodarskem oziru.

Če hočete, da boste dosegli vse to, NE SME OSTATI TA DAN NITI EN MOŽ DOMA. VSI DO ZADNJEGA NA VOLIŠČE, da bodo slišali glas celega naroda kot glas enega moža!

VOLILNI KATEKIZEM

ali Kaj mora volilec vedeti?

1. NA SPLOŠNO.

1. V čem je glavna razlika med starimi in novimi volitvami?

Prej je bil izvoljen oni kandidat, ki je dobil v svojem okrožju več kot polovico oddanih glasov. Vsi veste, da so pri nas volile gore posebej, goriška okolica posebej in Kras posebej. Danes pa ne voli več en majhen volilni okraj enega samega poslanca, ampak 10 do 20 krat večji okraj celo listo (vrsto) poslancev, tudi do 20 oseb. Goriška voli to pet poslancev, Istra šest in Trst štiri poslance. Pri delitvi mandatov pride v poštev množina glasov, ki jih dobi ta ali ona stranka, tedaj po razmerju; te volitve se tedaj imenujejo volitve po razmerju ali po proporciju.

2. Kdaj se bodo vršile volitve?

Trideset dni potem, ko so razpisane v „Uradnem listu“. To pot dne 15. maja.

2. Kdo sme voliti?

Vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik svojega volilnega okrožja. Kdor je pozabil, da ga pravočasno vpiše, je izgubil volilno pravico za te volitve. Volilni imeniki so za vsake volitve znova sestavljeni.

4. Kako je razdeljeno volilno okrožje.

V volilne skupine. Ta ne sme imeti manj kot 100 in ne več kot 800 volilcev. Samo v izjemnih slučajih sme biti manjši, ali večji, a ne za nad 50 glasov.

5. Ali morajo biti rekurzi v volilnih zadevah kolkovani?

Ne! Vsi akti in rekurzi, ki se tičejo volitev, so kolkovine prosti.

2. VOLILNI URADI.

6. Kakiko je volilnih uradov?

V vsakem volilnem okraju se nahaja glavni volilni urad in v vsaki volilni skupini, t. j. na vsakem volišču, še en volilni urad.

7. Kako so sestavljeni volilni uradi na posameznih voliščih?

Tako-le: a) Na voliščih z več nego 1000 prebivalcev 5 članov izmed volilcev, 1 volilni komisar, in en zapisnikar, b) na voliščih z več nego 1000 prebivalcev 7 članov izmed volilcev, en volilni komisar in en zapisnikar.

8. Kdo imenuje ta volilni urad?

Dva oz. tri imenuje občinsko zastopstvo, 2 oz. tri imenuje volilni komisar, peti oz. sedmi član je izvoljen z večino glasov od štirih oziroma šestih že imenovanih članov. Če pa se ti ne morejo zediniti, da bi dali komu večino, ga imenuje volilni komisar.

Ta imenovanja in volitve se vršijo v soboto popoldne pred volilno nedeljo (na binško soboto popoldne).

Volilnega komisarja imenuje civilni komisar.

Zapisnikarja določijo volilni komisar.

9. Kdo predseduje volilni komisiji?

Predsednik, in njegov namestnik, ki ga volijo člani volilne komisije iz svoje srede. Tudi ta volitev se izvrši na soboto pred volilno nedeljo. Ostali člani volilne komisije so števeci glasov.

10. Ali se sme izvolitev v volilni urad odkloniti?

Ne! Zakaj člani pri volilnem uradu so častna služba, kakor napr. porotništvo.

Položaj na Angleškem.

Angleže lahko občudujemo v njih boju in v njih postopanju v najkritičnejših položajih. Znano je, kako je znal Lloyd George zlomiti stavko železničarjev že pred časom. Organiziral je prostovoljne delavce, ki so z avtomobili in vozovi preskrbovali London in druga mesta z živili, dokler se železnice niso udale. Isto metodo opazujemo tudi v današnji ogromni borbi proti rudarjem, ko je ob enem grozila tudi stavka železničarjev in pomorščakov. Kaj pravijo poročila?

Dasi je stavka železničarjev in pomorščakov odvrnjena, smatra vlada za potrebno, da dokonča vse mere, ki so potrebne, da bo kos vsaki možnosti. Nabiranje prostovoljcev za pomožne čete se nadaljuje v istem obsegu kot prej. Londonsko prebivalstvo je že dalo 24.000 prostovoljcev za pomožno armado in skoraj 50.000 prostovoljcev za javne službe. Treba pa je še elektrikov, mehanikov, šoferjev, kolesarjev za motorje in voznikov za vozove v vpregu. Na deželi se nabiranje vrši z istim uspehom in Lloyd George je poslal vsem oblastvom pisma, v katerih jih poziva, naj porabijo ves svoj vpliv, da bo uspeh nabiranja kar največji v vsej deželi. Ako se moč, ki se sedaj zbira, ne bo porabila, tem bolje, toda narod mora pokazati svojo voljo in zmožnost za odpor proti nasilnim pritiskom množic. V Regent Parku, ki se nahaja v srcu Londona, je 6000 tovornih avtomobilov pripravljenih za razvažanje živil, a v Hyde Parku jih je drugih 4000, ki bodo prevažali mleko, ribe in druga živila, ki se hitro pokvarijo. Vsak civilni prostovoljec dobiva plačo, kakor delavec, ki opravlja dotično službo, in zraven tega še doklado za družino, ako bi moral delati daleč od nje. Prostovoljci za vojaško službo so plačani kakor ženijski vojaki. Civilni prostovoljci so obvezani služiti 7 tednov, vojaški pa 6 mesecev.

„Daily Herald“ se bavi s položajem, ki je nastal vsled odpovedi podpore rudarjem s strani zveze železničarjev in pomorščakov, ter pravi, da je videl London te dni največji poraz delavskega gibanja na Angleškem, odkar pomni svet. Sam „Daily Herald“ pravi, da je glavni vzrok porazu pomanjkanje solidarnosti. Poglavarji železničarjev in pomoščakov

Kdor se brez zadostnega vzroka brani sprejeti to izvolitev, ali je na dan, ko se sestavlja volilna komisija, odsoten ali se brez tehtnega vzroka na dan volitve odstrani, je kaznovan z vsaj od 100 do 1000 L.

11. Kaj mora delati predsednik volilne komisije?

On mora skrbeti, da se vrše volitve po predpisih in odločevati zaenkrat o vseh ugovorih in drugih težkočah, kakor tudi o neveljavnosti glasov. Končna odločitev pripade državnemu zboru.

12. Kako sklepa volilna komisija?

Z večino glasov; pri tem predsednik ne glasuje. Le pri enakem številu glasov odločuje predsednik.

Najmanj trije člani volilne komisije, med temi predsednik ali njegov namestnik, morajo biti pri volitvah ves čas navzoči.

13. Čemu je volilni komisar tu?

On mora paziti na to, da volilni urad ne prekorači svojih pravic. On mora skrbeti za mir in red pri volitvah in lahko uporabi v ta namen tudi policijo in celo oboroženo silo, če treba. Lahko tudi izvrši aretacije, zapre ceste in dá za sedmi volilni prostor z oboroženo silo. Njegove pravice so precej obsežne; njega je treba brezpogojno slušati.

14. Kako je sestavljen glavni volilni urad?

Ta sestoji iz pet članov, ki jih je imenoval generalni civilni komisar; trije izmed njih morajo biti sodni uradniki. Njim je treba izročiti vse akte iz vseh volišč. Ti ugotovijo število glasov in ugotovijo, kateri kandidati so izvoljeni za poslance. Vendar pa glavni volilni urad ne sme odločevati v spornih zadevah s posameznih volišč.

(Dalje.)

niso vedeli, kako bodo delavci sprejeli ukaz za stavko. Vest, ki so prihajale iz posameznih delov dežele, so kazale vedno jasneje, da je napovedana borba množicam zopna, ker so jo smatrali za politično. Delavci sami so šli vladi na roko pri njenih podrobnih odredbah za prevoz živil. V nobenem kraju ni bilo navdušenja za to borbo, ki je imela revolucionarna značaj. Razen v par mestih na Škotskem je vladal povsod najpopolnejši mir. Delavci niso kazali nikakega sporazuma spriču takšne prostovoljne brezposelnosti. Vsled takšnega razpoloženja bi stavka bila brez prave opore, bi bila propadla in bi bila povzročila razkol med železničarji in drugimi delavci. Tako pa so delavske zveze ostale cele, toda, delavska trozveza se je zgrudila in za sedaj ji ni zdravila. Splošni zaključek, do katerega prihajajo listi, se glasi, da komunisti sicer rogovilijo, da pa jih je med delavci le neznatna manjšina. Ogromna večina delavcev je pokorna zakonom. Njihov vpliv po zvezah je sicer majhen, toda ko gre za splošne krize, se njihov vpliv jako občuti.

Volilno gibanje.

v. Za volitve se pridno pripravljajo vse stranke in stranke v Gorici in drugod. Zdi se, da bodo vodili volitve po celi Italiji fašisti. Povsod, kjer je mogoče, so ti napravili blok proti socialistom ali komunistom, pri nas proti Jugoslovanom. Tudi italijanska ljudska stranka je dobila nalogo od srednjega vodstva, da se pridruži bloku, kar je baj v Trstu in v Istri že storila, v Gorici bo baj storila isto, dasi ima do zdaj postavljene tri kandidate, in sicer so to: Rizzatti, Ceschia in Flego. Republikanci so postavili vseh pet kandidatov in sicer: Guido Bergamo, Viezzoli, Naldi, Mocenigo, dr. Stecchina. Socialisti so postavili profesorja Juwlichela, Štolfo, Kermolja, Bregaca. Zanimivo je, da so socialisti postavili Slovence na ono mesto, kjer je gotovo, da ne bodo izvoljeni. In tako listo bo volilo slovensko ljudstvo? »Narodni furlanski blok«, kakor naj se že imenuje ta blok, ki sestoji iz fašistov, narodne liberalne stranke, agrarcev (to je nova stranka)

in neke furlanske skupine, je postavil tudi polno listo vseh pet kandidatov.

Italijane bo kljub temu malo strah, zakaj že zdaj tožijo, da je 20.000 laških glasov razcepljenih na več list, nasproti pa jim stoji v boju velika jugoslovenska večina, ki bo šla v boj za eno samo listo. Iz tega že lahko razberemo velikanski pomen naše sloge. Ta dan ne sme nihče ostati doma; vsi do zadnjega na volišče!

v. Socialisti pri volitvah. Ena najmočnejših strank Italije se ruši; fašisti ji požigajo in rušijo naprave, volitve so bile razpisane po večjem radi nje, ker se je premaknilo razmerje na korist meščanskim strankam. Govoré, da se socialisti celo ne bodo vdeležili volitev, ker pa za zdaj ni verjetno in ni potrjeno. Izdali so oglas, ki ne dosega prejšnjih plamtečih razglasov stranke. »Naš program je vedno isti: uresničenje vsega socializma. Iz te vrednote smo črpali moč v preteklosti. Buržoazija je bila prisiljena se zatekati k zadnjim poskusom samoohrane. Razpustila je zbornico, ko je uvidela, da ne more upreči v svoj voz svežih proletarskih moči. Rabila jih je, da ji podajšajo življenje.

Dalje govori proglaš o dobrinah, ki jih je stranka pridobila delavstvu, to so: strokovne in politične organizacije, zadruge, občinska in deželna zastopstva in parlamentarna skupna. Daje prepoveduje proletarsko diktaturo ter prehaja k podrobnemu programu. V parlamentu hoče nastopati proti vladi. Imela bo pred seboj maksimalni komunistični smoter, vendar bo nasledovala tudi minimální program. Dati hoče pomoč strokovnim organizacijam v njih razrednem boju, oživiti hoče združeno delo, da socializira industrijo, boriti se hoče za občinsko avtonomijo. Odpraviti hoče sedanjo armado; brani bolnike, storce i. t. d. V zunanji politiki je naš smoter internacionalna dela. Vendar se ta cilj ne doseže z bojem proti nacionalizmu kot domovini, ampak z bojem proti nastopu oboroženega naroda proti drugim narodom. Na koncu pozivlja delavce v volilni boj ter zaključuje proglaš z vzklikom: Zivel socializem! — Fašisti so danes že tako pijani bodoče zmage, da v nekaterih mestih nastopajo s samostojnimi kandidati.

v. Prognoza za volitve. Vseh skupaj je v Italiji 40 volilnih okrogov s 535 poslanci. Julijska Benečija ima 4 okroge. Trst, Gorica, Zadar in Poreč. — »Popolo Romano« primaša o rezultatu volitev sledečo prognozo: socialistov 110, komunistov 25, republikancev 12, ljudska stranka 80, fašistov 80, reformistov 25, liberalcev-demokratov 190, raznih 13. Kakšen bo rezultat volitev, pa se še danes pri teh nestalnih razmerah v Italiji ne da sklepati. Ni izključeno, da bodo socialistične stranke vsled terorja nacionalističnih elementov, predvsem fašistov mnogo izgubile.

Dopisi.

— Dobravlje. Preteklo nedeljo, dne 10. tm. se je vršil občni zbor tukajšnje vinarske zadruge. Predsedništvo je ostalo — kot prej — v komunistično — mislečih rokah. Brez vprašanja in vedenja odbornikov in članov sta bila na občni zbor povabljeni tudi gg. Gustincič in Regent. Imela sta važno vlogo, nas zavedne kmette privabiti pod komunistični, preluknjami klobuk, ali vsaj razrhljati tesne in skupne vezi, ki bi nas zlasti v teh resnih časih morale vse brez izjeme vezati v narodnem in gospodarskem oziru. Rada bi nas bila že pri prvem obisku titulirala s »sodrug«, pa sta se velikodušno premagovala. Tudi prihodnje volitve so jima bile v želodcu: čeravno »delajo oni že 20 let in mi nič«, so pa kljub svojemu delu in sadu le to dosegli, da so obupali nad nastopom pri volitvah in bi vsled tega radi videli, da bi jih tudi mi slepo posnemali. Pa ne boš Jaka! Če ste vi, dragi sodrug, zgubili korajžo do volitev, ozir. pojdite voliti internacionalistično t. j. italijansko komuno, prosto vam, nas zavedne Slovence pa pustite pri miru. Za enkrat prav lepo prosimo, da pustite pri miru tudi našo zadruge, ker ona hoče in tudi mora biti samostojna, ali vsaj neodvisna od centralne delavske zadruge v

